

บทความวิจัย

เรื่อง ท่าทีที่มีต่อส่งมีนเมาของชาวพุทธในจีนและทิเบต

โดย

นาย ชีรภัทร กระจ่างวุฒิชัย

รหัสนักศึกษา 05550562

เสนอ

อาจารย์ คมกฤษ อุ่ยเต็กเค่ง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“น้ำเมา” โดยทั่วไปจะหมายถึง “เหล้า” ซึ่งเป็นสารเคมีกึ่งธรรมชาติ กึ่งสังเคราะห์ มีชื่อทางเคมีว่า “เอทานอล” (Ethanol) คนทั่วไปมักจะเรียก เหล้าว่า “แอลกอฮอล์” (Alcohol) คงเป็นเพราะแอลกอฮอล์เป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราทุกชนิด

เหล้าคือ บ่อกำเนิดของยา หากดื่มเป็นระยะจะช่วยกระตุ้นระบบการไหลเวียนของโลหิตและระบบการเผาผลาญอาหาร ทั้งยังช่วยเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกัน และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของระบบย่อยอาหาร การจับคู่ระหว่างเหล้ากับยาอย่างถูกต้องจะช่วยเพิ่มสรรพคุณในการรักษาและป้องกันโรคต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เหล้าถูกนำมาเป็นส่วนประกอบของยาจีนอย่างหลากหลายทั้งในรูปแบบการใช้ภายนอกและรับประทาน

แม้ว่าเหล้าคือบ่อเกิดของยา แต่การดื่มในปริมาณที่เหมาะสมเท่านั้นจึงจะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ การดื่มเหล้าโดยไม่มีการควบคุมปริมาณต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาานานจะทำให้ผู้ดื่มเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังซึ่งส่งผลเสียโดยตรงต่อสุขภาพ

ในขณะที่สุราได้รับการยกย่องว่าเป็นน้ำอมฤต คนจำนวนไม่น้อยเห็นว่าสุราก็เป็นสิ่งเสพติด ในบางสังคม สุราเป็นทั้งสิริมงคลและสิ่งต้องห้าม กาลเวลาอันยาวนานของสุรา มีส่วนช่วยให้ฐานะทั้งสองประการลงรากฝังลึก โดยต่างมีบทบาทสำคัญในบริบทที่แตกต่างกัน

พุทธศาสนากำเนิดขึ้น ณ ประเทศ อินเดียเมื่อประมาณก่อนคริสต์ศตวรรษประมาณ ๕๔๓ ปี โดยเป็นศาสนาประเภท เทวนิยม คือไม่ยอมรับว่ามีเทพเจ้าใดๆว่ามีอำนาจสูงสุด แต่จะยอมรับกฎธรรมชาติ(ธรรมะ หรือธรรม) ว่าเป็นสิ่งสูงสุดที่มีลักษณะคล้ายกับพระเจ้าของศาสนาประเภทเทวนิยม

คำว่า พุทธศาสนา มาจากคำว่า พุทธ แปลว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น จากความลุ่มหลงเพราะอำนาจของกิเลส หรือผู้เบิกบานเพราะไม่มีกิเลสในใจกล่าวคือ บุคคลผู้รู้จริงผสมกับคำว่าศาสนา (ภาษาบาลี คือ สาสณ) แปลว่า คำสั่งสอน รวมความแล้วหมายถึงคำสอนของผู้รู้จริงที่เรียกว่า พระพุทธเจ้า

โดย เหล้า เป็นหนึ่งในสิ่งห้าว่าด้วย สุราเมระยะมัชชะปมาทัฏฐานา เวมณินิ งดเว้นจากการดื่มน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทอันได้แก่ น้ำสุรา เมรัย เครื่องดื่มมีนเมาอื่น ๆ และ

การเสพยาเสพติดอื่นๆ เช่น ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า หรือแม่แต่บุหรี่ แล้วเป็นผู้ประกอบด้วย สติสัมปชัญญะในการประกอบกิจการทั้งปวง และเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิตในการทำงาน ในวัย ในเพศ ทั้งนี้เพราะมันเป็นอบายมุข หรือ เหตุแห่งความฉิบหายอีกชนิดหนึ่งที่ทำลายผู้ที่กินเข้าไปแต่กระนั้น คนในสังคมก็ยังนิยมชมชอบและถือว่าเป็นเครื่องช่วยในการเข้าสังคม

ทิเบตคือดินแดนแห่งศาสนา ในยุคดั้งเดิม ลัทธิบอนมีบทบาทและอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ชาวทิเบต ในยุคต่อมาพระพุทธศาสนาเข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตชาวทิเบต แนวคิดพื้นฐานของวัฒนธรรมทิเบตมีว่า “ชีวิตคือศาสนา ศาสนาคือชีวิต” แนวคิดนี้ทำให้วิถีชีวิตของชาวทิเบตเรียบง่าย และมีความสุข เป็นเพราะอิทธิพลของพระพุทธศาสนาผสมผสานกับลัทธิบอน

ทิเบตรับพระพุทธศาสนาจากอินเดียและจีนเรียกว่าพระพุทธศาสนาตันตรยานหรือ มหายานแบบทิเบต ซึ่งมีความลึกซึ้งในเชิงทฤษฎีในขณะที่เดียวกันก็เรียบง่ายด้านการปฏิบัติและรูปแบบ คำว่า "ตันตระ" (Tantra) หมายถึงความรู้และการริเริ่มซึ่งจะให้ความสำคัญต่อการ แสดงออกทางร่างกายในท่าทางต่างๆ ที่เรียกว่า "ปาง" เป็นสำคัญ เมื่อแนวคิดแบบตันตระก็จะ เข้าไปปะปนอยู่กับลัทธิทิเบตต่างๆที่บูชาเทพเจ้า เช่น ไสวณิกาย ไวยณพนิกาย และศักตินิกาย โดยเฉพาะ "ศักตินิกาย" นั้นเป็นการเทิดทูนเทวดาตรี เช่น พระแม่อูมา พระลักษมี พระสุรัสวดี เป็นใหญ่ให้ความสำคัญต่ออติเทพโดยการบูชา "โยนิ" โดยเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ให้กำเนิดสิ่งมีชีวิต ในจักรวาลควบคู่กับศิวลึงค์ซึ่งพวกนับถือลัทธิศักตินั้นได้นำเอาแนวคิดแบบตันตระเข้าไป ปฏิบัติ

ชาติทิเบตได้รับเอาพระพุทธศาสนาเข้าเป็นแกนของวัฒนธรรมในหลายศตวรรษที่ผ่านมา พิธีกรรมและงานฉลองต่างๆจึงมักเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น งานฉลองของทิเบต เป็นงานสังคมและศาสนาที่สร้างเอกภาพให้แก่สังคมทิเบต เพราะทุกคนจะเข้าร่วมมีส่วนร่วมอย่าง ทัดเทียมกัน

ในทิเบตนั้น พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก มีวัดมากกว่า ๗,๐๐๐ วัด มีพระสงฆ์และอาณานิ (สามเณรผู้หญิง) ราว ๒แสนรูป วัดที่ใหญ่ที่สุดในทิเบต คือวัดเดรปุง มีพระลามะ ๕,๐๐๐ รูป ชาวพุทธทิเบตที่เคร่งครัดในคำสอน ทุกเช้าจะถือลูกปะกำนับสวดมนต์ไปด้วยแม้เวลาทำงาน บางคนเดินทางแสนไกลเพื่อมากราบองค์ดาไลลามะที่พระราชวังโปตาลา โดยเดินไป ๓ ก้าว ก้มหมอบกับพื้น ๓ ครั้ง อย่างนี้ตลอดเส้นทาง

เหล่ามีบทบาทสำคัญอยู่ในวัฒนธรรมทิเบตประเพณีต่างๆ ได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ เช่น งานขึ้นปีใหม่ (โลซาร์) ของชาวทิเบตนั้น เป็นงานฉลองของชาวพุทธ โดยถือเอาวันแรกของเดือนแรกในปฏิทินทิเบตเป็นวันปีใหม่ จะมีการชำระล้างเก็บกวาดบ้านช่องตั้งแต่ปลายเดือนสุดท้ายของปี วันปีใหม่ เป็นวันที่ชาวทิเบตนิยมแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าชุดที่ดีที่สุด ข้าวของเครื่องใช้จะผูกด้วยผ้าขาว มีการตกแต่งลวดลายที่พื้นด้วยรูปสัตว์ลึกลับ เป็นเครื่องหมายถึงความมีโชคหรือรูปหอยสังข์อันเป็นสัญลักษณ์ของการเผยแพร่พระธรรมเครื่องบูชาที่ถวายในวันปีใหม่ จะจัดตั้งแต่ตอนเย็นวันก่อนจะขึ้นปีใหม่ มีขนมปัง ขนมทอด น้ำมัน และเหล้าพื้นเมือง สิ่งแรกที่แม่บ้านชาวทิเบตต้องทำในเช้าตรู่ของวันขึ้นปีใหม่ คือต้องไปรองน้ำถังแรก และจุดบูชาแหล่งน้ำ ผูกผ้าขาวกับก้อนน้ำและถวายอาการมือแรกแก่ภาค ซึ่งเชื่อว่าเป็นผู้ดูแลน้ำ เมื่อกลับมาบ้านก็จะต้มข้าวผสมเหล้าซาง ปลูกให้สมาชิกในบ้านทุกคนลุกขึ้นมารับประทานอาหารมือแรกพร้อมคำอวยพร “ดาซีเคเล็ก”

พุทธศาสนาที่เผยแพร่ไปยังประเทศจีนนั้นเป็นแบบมหายาน นิกายนี้เริ่มเจริญรุ่งเรืองในอินเดียตั้งแต่ พ.ศ. ๕๐๐ เป็นต้นมา และเริ่มบดบังรัศมีพุทธศาสนาแบบเถรวาทหรือหินยานเดิม เนื่องจากมหายานมีการแต่งคัมภีร์ใหม่จำนวนมากแล้วจับใส่พระ โอบอ้อมพระพุทธรองค์ จึงปรากฏว่าพระสูตรจำนวนมากไม่ปรากฏในฝ่ายเถรวาทหรือหินยาน และการที่มหายานถือพระสูตรแต่งต่างกันเป็นเหตุให้เกิดการแยกนิกายออกเป็นจำนวนมากเช่นกัน พระสูตรทั้งหมดที่นำเข้าไปจีนล้วนแล้วแต่ได้รับการแต่งในอินเดีย

พุทธศาสนาเข้าไปยังจีนประมาณ พ.ศ. ๑๒๖ แต่การเข้าไปในสมัยนี้ ไม่มีความสำคัญอะไรนักเป็นเพียงกระแสเล็กน้อยเท่านั้น ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๗ พระพุทธศาสนาจึงเริ่มมีความมั่นคงในประเทศจีนอย่างจริงจัง และในพุทธศตวรรษที่ ๘ พระพุทธศาสนาจึงเริ่มมีความมั่นคงในประเทศจีน

เหล่ามีบทบาทสำคัญอยู่ในวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆของจีนได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ เช่นพิธีบวงสรวง คนโบราณใช้เหล้าในการบวงสรวงสักการะต่อฟ้า ดิน ภูเขา แม่น้ำ ราชสำนัก อาราม ตลอดจน บรรพบุรุษและดวงวิญญาณต่างๆ โดยเทเหล้าลงบนผืนดินหลังเสร็จสิ้นการสวดมนต์ นอกจากนั้นเหล้ายังถูกนำมาใช้ในเทศกาลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นงานครบรอบวันเกิด งานแต่งงาน ไปจนถึงงานฝังศพ

ในเทศกาลสารทจีนการไหว้จะแบ่งออกเป็น 3 ชุด

1. ชุดสำหรับไหว้เจ้าที่ จะไหว้ในตอนเช้ามีอาหารคาวหวานขนมที่ไหว้ก็ขนมถ้วยฟู กุยฮ่าย ส่วนขนมไหว้พิเศษที่ต้องมีซึ่งเป็นประเพณีของสารทจีนคือขนมเทียน ขนมเข่ง ซึ่งต้องแต้มจุด

สีแดงไว้ตรงกลางเนื่องจากชาวจีนมีความเชื่อที่ว่าสีแดงเป็นสีแห่งความเป็นสิริมงคล นอกจากนั้นก็มีผลไม้ น้ำชา หรือเหล้าจีน และกระดาษเงินกระดาษทอง

2. ชุดสำหรับไหว้บรรพบุรุษ คล้ายของไหว้เจ้าที่พร้อมด้วยข้าวที่บรรพบุรุษชอบตามธรรมเนียมต้องมีน้ำแกงหรือขนมน้ำใสบางข้างขามข้าวสวยและน้ำชาจัดชุดตามจำนวนของบรรพบุรุษ ขาดไม่ได้ก็คือ ขนมเทียน ขนมขี้ผึ้ง ผลไม้และกระดาษเงินกระดาษทอง

3. ชุดสำหรับไหว้วิญญาณเร่ร่อนหรือวิญญาณไม่มีญาติ วิญญาณเร่ร่อนหรือวิญญาณไม่มีญาติเรียกว่า ไป้อือเฮียตี๋แปลว่าไหว้พี่น้องที่ดีเป็นการสะท้อนความสุภาพและให้เกียรติของคนจีน เรียกผีไม่มีญาติว่าพี่น้องที่ดีของเรา โดยการไหว้จะไหว้นอกบ้านของไหว้จะมีทั้งของคาวหวาน และผลไม้ตามต้องการและที่พิเศษคือมีข้าวหอมแบบจีนโบราณ คอปีง เผือกนึ่งผ่าซีกเป็นเสี้ยวใส่ถาด เส้นหมี่ห่อใหญ่ เหล้า น้ำชา และกระดาษเงินกระดาษทองจัดทุกอย่างวางอยู่ด้วยกันสำหรับเช่นไหว้ โดยจะให้เห็นได้ว่า เหล้าเป็นเครื่องเช่นไหว้สำคัญที่ขาดไม่ได้ในพิธี

ถึงแม้ว่าเหล้าจะเป็นข้อห้ามแห่งพุทธศาสนา แต่ก็มีพระบางรูปในอดีตที่ไม่ได้เคร่งครัดหรือสนใจในหลักคำสอนนั้นและมีการการดื่มสุราอย่างเปิดเผยแต่ได้รับการยอมรับจากชาวพุทธอย่างกว้างขวาง คือ พระอาจารย์จ๊ก และ เซอเกียม ตรุงปะ รินโปเช

พระอาจารย์จ๊ก เป็นนักบวชทางพระพุทธศาสนา นิกายมหายาน ในสมัยราชวงศ์ซ่ง ได้ปกครองประเทศจีน ท่านใช้ชีวิตอยู่ระหว่าง พ.ศ.๑๖๕๑-๑๗๕๒ชีวิตในสมณเพศของพระอาจารย์จ๊ก เห็นว่าสังคมชาวจีนสมัยนั้นว่า มีสภาพไร้คุณธรรมมาก ท่านจึงแสดงพฤติกรรมพิลึกพิริเร นทร์ ผิดไปจากพระสงฆ์ทั่วไป จนเป็นที่ติฉินนินทาของชาวบ้านและพระสงฆ์อื่นๆ คือ ท่านมีกิริยาไม่สำรวม ชอบเล่นชุกชกกับเด็กๆ ประพฤติตนเหมือนพระวิปลาส ใส่จีวรขาดๆ ถือพัดเก่าๆ และน้ำเต้าใส่สุราที่ท่านชอบดื่มเป็นประจำ รวมทั้งบริโภคเนื้อสัตว์ จนถูกกล่าวหาว่าเป็นพระบ้า หรือพระเพี้ยน แต่ในส่วนลึกและธาตุแท้ในจิตใจของท่านนั้นเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมอันสูงส่ง มีความเมตตาเป็นที่ตั้ง ชอบช่วยเหลือสังคมเพื่อนมนุษย์เสมอ จนมีผู้ให้ความเคารพศรัทธาเลื่อมใสอย่างกว้างขวาง โดยผู้คนส่วนใหญ่รู้ว่า สิ่งที่ท่านนั้นเป็นการปกปิดแก่นแท้ของท่าน ซึ่งลึกลงไปภายในแล้ว ท่านเป็นบุคคลที่ตื่นแล้ว การกระทำหลายๆ ประการของพระอาจารย์จ๊ก เมื่อพิจารณาจากเนื้อแท้ จุดมุ่งหมาย และผลลัพธ์แล้ว การกระทำเหล่านั้นล้วนเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และก่อคุณประโยชน์ต่อสาธารณชนทั่วไป จนได้รับการยกย่องว่าเป็นพระอาจารย์ทางพระกัมมัฏฐาน แม้ท่านจะละสังขารจากโลกนี้ไปแล้วแต่ธรรมะท่าน ยังมีประโยชน์ต่อมวลมนุษย์เสมอมา ดังนั้น จึงได้สมัญญาว่า เป็นพระพุทธที่ยังมีชีวิตอยู่

เซอเกียม ดรุงปะ เป็น “ครู” ชาวทิเบตท่านหนึ่งที่รู้จักกันดีในโลกตะวันตก ด้วยอาศัยความมั่งคั่งในแนวทางคำสอนและวิธีการปฏิบัติของพุทธศาสนาแบบทิเบต นำมาดัดแปลงให้สื่อสารกับคนในสังคมสมัยใหม่ได้ง่ายขึ้น ตัวอย่างในคำสอนของ เซอเกียม ดรุงปะ เต็มไปด้วยเรื่องเล่าและภาษาภาพพจน์ที่น่าตื่นตาตื่นใจ อันเป็นผลมาจากการผสมผสานระหว่างพุทธศาสนากับวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวทิเบตนั่นเอง การสอนภavana ในแบบฉบับของเซอเกียม ดรุงปะ วิธีการปฏิบัติในโลกสมัยใหม่ที่อยู่เหนือข้อจำกัดของความเป็นคำสอนทางศาสนา สิ่งที่เขาสอนไม่ใช่พุทธศาสนา แต่เป็นพุทธธรรม หรือธรรมชาติแห่งการตื่นรู้ อันเป็นธรรมชาติเดิมแท้ที่มีอยู่แล้วในชีวิตของคนทุกคน “พุทธศาสนาไม่ได้เป็นเจ้าของพุทธธรรม” นั่นคือข้อความที่เซอเกียม ดรุงปะ พยายามจะบอกเหล่านักเดินทางผู้แสวงหาทางจิตวิญญาณในโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ไม่ใช่ในฐานะธรรมาจารย์ในศาสนาพุทธ แต่ในฐานะมนุษย์เดินดินธรรมดาๆ คนหนึ่งผู้ซึ่งเดินทางบนเส้นทางสายนี้มาก่อนในมุมมองของเซอเกียม ดรุงปะ พุทธธรรมในโลกสมัยใหม่ไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยกรอบของความเป็นศาสนาหรือหลักปรัชญาอันสูงส่งอีกต่อไป พุทธธรรมสามารถถูกถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่ไม่จำเป็นต้องเป็นภาษาทางศาสนาที่จำกัดความเข้าใจของคนทั่วไป แต่ควรจะเป็นภาษาที่คนทั่วไปใช้ในการสื่อสารประสบการณ์แห่งการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ภาษาแห่งพุทธธรรมจะต้องเป็นภาษาของคนธรรมดาๆ ที่ใช้เพื่อการสื่อสาร เชื้อเชิญ และสะท้อนความเป็นจริงแห่งชีวิต

จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยใคร่ศึกษา “ท่าทีที่มีต่อสิ่งมีนเมาของชาวพุทธในจีนและทิเบต” เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งมีนเมากับศาสนาพุทธและมุมมองที่แตกต่างกันของชาวพุทธในจีนและชาวพุทธในทิเบต

1.2 จุดประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาท่าทีของพุทธศาสนาทั้งจีนและทิเบตที่มีต่อสิ่งมีนเมา
2. ศึกษาความคิดความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังท่าทีเหล่านั้น

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประโยชน์และโทษของสิ่งมีนเมา
2. ทำให้ทราบท่าทีของชาวพุทธในทิเบตที่มีต่อสิ่งมีนเมา
3. ทำให้ทราบท่าทีของชาวพุทธในจีนที่มีต่อสิ่งมีนเมา

1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เป็นกรอบความคิดที่ใช้วิจัยได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับสิ่งมีนเมา เอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของจีนและทิเบต เอกสารที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาในจีนและทิเบต

1.4.1 เอกสารที่เกี่ยวกับสิ่งมีนเมาในวัฒนธรรมจีนและทิเบต

จิงเจียนลี่ (2552) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ต้นกำเนิดชาและเหล้าจีน” กล่าวถึง ตำนานความเชื่อดั้งเดิมของชาวจีน โดยแบ่งเนื้อหาเป็นสองส่วนระหว่าง เหล้าและชา ว่าผู้ใดเป็นผู้ผลิตหรือพบเจอเหล้าและชาเป็นครั้งแรกซึ่งมีหลายตำนานหลายความเชื่อตามแต่ละพื้นที่ ความนิยมในการดื่มเหล้าและชาของชาวจีนในแต่ละยุคสมัย ประเพณีในการดื่มชาและเหล้าที่ยังลึกลงในวิถีชีวิต ของชาวจีน กล่าวถึงข้อดีของเหล้าที่มีส่วนช่วยทั้งเรื่องทางการแพทย์ การทำอาหาร รวมถึงการทำสงคราม และยังกล่าวถึงผลเสียจากดื่มเครื่องดื่มที่นำมาซึ่งความสูญเสียโดยยกเอาเหตุการณ์ในสมัยราชวงศ์ซาง ที่ผู้ปกครองนั้นติดเหล้าเสียจนมลายาย จนนำไปสู่การล่มจมของชาติ

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ (2546) ได้แปลงานเขียนเรื่อง “ตำราชาในตำราจีน” กล่าวถึง จุดกำเนิดของการดื่มชา วัฒนธรรมและวิถีปฏิบัติของการดื่มชา กระบวนการผลิตที่กว่าจะมาเป็นชาให้เราดื่มนั้นต้องผ่านขั้นตอนใดบ้าง วิธีการจำแนกชาแต่ละชนิด ความพิถีพิถันในการดื่มชาในเรื่องของการเลือก กา แก้ว และน้ำ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของชากับวัฒนธรรมในจีนและทิเบต

1.4.2 เอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของจีนและทิเบต

Goh Pei Ki (2551) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “ต้นกำเนิดเทศกาลจีน” กล่าวถึง ประวัติศาสตร์และอารยธรรมของชาวจีนที่มีมาอย่างยาวนาน ได้แก่ เทศกาลปีใหม่ เทศกาลโคมไฟ-เทศกาลหยวนเซียว เทศกาลห่านี้อู เทศกาลเซ็งเม้ง-เทศกาลชิงหมิง เทศกาลตวนอู-เทศกาลเรือมังกร วันแห่งความรักของชาวจีน เทศกาลจงหยวน เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลจงหยาง และเทศกาลตงจื่อ ว่ามีต้นกำเนิดมาจากเหตุการณ์ใดหรือความเชื่อเรื่องอะไร ใครเป็นผู้กระทำ ทั้งยังกล่าวอธิบายโดยละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและความหมายของทุกๆเทศกาล

1.4.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาในจีนและทิเบต

พระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา (2552) เขียนหนังสือเรื่อง “พระพุทธศาสนาในจีน” กล่าวถึงประวัติของจีนในอดีตตั้งแต่การจับกลุ่มรวมเป็นประเทศ ตลอดจนประวัติศาสตร์อันยาวนานทุกยุคทุกสมัย โดยได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธที่เข้ามาในจีน พัฒนาการในแต่ละยุคแต่ละสมัยด้วยการเทียบเคียงกับยุคการปกครองของจักรพรรดิแต่ละองค์ ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซัน ครอบคลุมถึงยุคปัจจุบัน โดยละเอียด และยังกล่าวถึง วัดและพุทธสถานในจีนที่ยังคงหลงเหลืออยู่จนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งตามมณฑล

นัตร์สุมาลย์ กบิลสิงห์ ษฎุเสณ (2554) เขียนหนังสือเรื่อง “พระพุทธศาสนาแบบทิเบต” กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของทิเบต ภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตโดยทั่วไปของชาวทิเบต ตั้งแต่ในอดีตที่นับถือลัทธิบอนเรื่อยมาจนศาสนาพุทธได้ถูกเผยแพร่ในทิเบต โดยแบ่งยุคสมัยตามผู้ปกครองดินแดน แต่ก็ไม่ราบเรียบต้องผ่านการต่อต้านจากกลุ่มที่นับถือศาสนาเดิม จนในที่สุดพุทธศาสนาก็ได้ถูกหลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตและความเชื่อเดิมแบบลัทธิบอน จนเกิดเป็นพระพุทธศาสนาตันตรยานหรือมหายานแบบทิเบต และยังคงฝังรากลึกลงในความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวทิเบตราบจนปัจจุบัน และยังกล่าวถึงพุทธศาสนานิกายต่างๆ ที่มีในทิเบตอธิบายถึงหลักคำสอนที่แตกต่างกันออกไป กล่าวถึงพุทธศิลปะของทิเบต ทั้งรูปวาดที่ได้รับความนิยมว่ามีขั้นตอนการเตรียมการวาด ความหมายของแต่ละสิ่งที่ถูกจัดเขียนลงไป รูปแบบการร่ายรำที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ ขั้นตอนในการสร้างพระพุทธรูปแบบทิเบต มีวัสดุที่ใช้มี 4 อย่าง ได้แก่ โลหะ ดินเหนียว ไม้แกะสลัก และหินแกะสลัก โดยเอกลักษณ์ที่ชัดเจนของพระพุทธรูปแบบทิเบตคือ ใบหน้าลักษณะ โหนกแก้มสูง ตาเฉียงขึ้น จมูกไม่โด่งมากนัก และริมฝีปากบาง และในตอนท้ายได้กล่าวถึงประเพณีและวิถีปฏิบัติต่างๆ ของชาวพุทธในทิเบต

พระมหาสมจินต์ สมมาปญญา (2547) เขียนหนังสือเรื่อง “อารยธรรมพุทธศาสนาในทิเบต” กล่าวถึง ดินแดนทิเบตว่าเป็นเหมือนดินแดนในฝัน มีความมหัศจรรย์หลายอย่าง เป็นอยู่อารยธรรมและดินแดนแห่งพุทธศาสนา ประชาชนเป็นพวกเชื้อชาติมองโกลอยด์ หลากหลายเผ่า ที่มีอาศัยรวมกัน โดยมีหลักยึดเหนี่ยวร่วมกันคือพระพุทธศาสนาเจ็ดด้วยลัทธิดั้งเดิมบางส่วน การเริ่มเข้ามาบิณฑบาตของพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องลามะ บิณฑบาตหน้าที่ที่ลามะพึงกระทำ และหลักความเชื่อและวิถีปฏิบัติที่ชาวทิเบตกระทำในชีวิตประจำวัน โดยอธิบายถึงเหตุผลของทุกๆ การกระทำ ความหมายของบิณฑบาตแต่ละคำ

2. ทำทีกของพุทธศาสนาทั้งจีนและทิเบตที่มีต่อสิ่งมีนเมา

พุทธศาสนาในจีนและทิเบตต่างมีทำทีกที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกต่อสิ่งมีนเมานั้นคือ ถึงแม้ว่าเหล้านั้นจะถือเป็นสิ่งต้องห้ามในหลักธรรมพื้นฐานของศาสนาพุทธ แต่ก่อนที่พุทธศาสนาจะเข้ามายังจีนและทิเบตนั้น ทั้งสองประเทศต่างมีประเพณีเกี่ยวกับการดื่มเหล้ามาเป็นเวลานานแล้ว จึงเกิดการหลอมรวมกันระหว่างวัฒนธรรม ประเพณี ความคิด ความเชื่อต่างๆ ทำให้มีมุมมองเกี่ยวกับเหล้าในจีนและทิเบตที่แตกต่างกันออกไปโดยสามารถมองได้เป็น 2 ทำทีก นั่นคือการยอมรับและไม่ยอมรับ

2.1 ทำทีกยอมรับ

2.1.1 ทำทีกยอมรับในจีน

ในประเทศจีนนั้นก่อนที่พระพุทธศาสนาจะเข้ามานั้นเดิมมีประเพณีการดื่มเหล้ามาเป็นเวลานานจนเกิดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมาทั้งในการดื่มเพื่อเฉลิมฉลองในพิธีมงคลต่างๆ โดยจะเห็นได้จากพิธีสำคัญต่างๆแล้วแต่มีเหล้าเป็นส่วนประกอบทั้งสิ้น และการยังมีการนำเหล้ามาเป็นเครื่องเซ่นไหว้เพื่อบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ประเพณีไหว้เทวดา

วันไหว้เทวดา หรือ วันป๋ายทีกัง เป็นประเพณีที่จัดขึ้นหลังวันตรุษจีน 9 วัน ในวันขึ้น 9 ค่ำ เดือน 1 ตามปฏิทินจีน ซึ่งเรียกตามภาษาจีนว่า วันเจียโหยงไช่ยก้าว เป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวจีนฮกเกี้ยน และมาเลเซีย ถือเป็นการบูชาเทวดาหรือองค์หยกหอมส่งเต้เพื่อให้ท่านปกป้องคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข โดยชาวจีนจะจัดของไหว้ขนมบัวลอย ผลไม้มงคลต่างๆรวมถึงสัญลักษณ์ในประเพณี คือ ดันอ้อย 1 คู่ ประดับด้วยการแขวนโมบายอย่างจีนที่เรียกว่า โกวี่ และขนมเจดีย์น้ำตาล ที่เรียกว่า ทะถึง มาตั้งไหว้บนโต๊ะใหญ่ที่รองขาให้สูงขึ้นกว่าปกติตกแต่งด้วยผ้าปูปักกลวคล้ายพื้นสีแดงที่เรียกว่า โต๊ะอู่ย์ จัดบริเวณหน้าบ้าน โดยจะเริ่มไหว้ตั้งแต่เวลาประมาณ 23.00 น. เป็นต้นไปจนถึงเช้ามีดของวันรุ่งขึ้น

เวลาทำพิธี คือ จะเริ่มประมาณเวลาของคนโบราณ คือเริ่มไหว้ประมาณตี 3 ตี 4 ตอนหัวรุ่ง (ประมาณ 03.00-06.00 น.) แล้วรอจนพระอาทิตย์ขึ้นถึงเป็นอันเสร็จพิธี แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตามความสะดวก คือ เริ่มไหว้ประมาณเที่ยงคืนเป็นต้นไป ส่วนระยะเวลานั้นก็แล้วแต่ว่าจะป็นครึ่งชั่วโมงหรือชั่วโมงก็ได้ ไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอน

แต่ก่อนที่จะเก็บของที่ไหว้ต้องเผากระดาษทองเล็ก หรือ กระดาษทองใหญ่ แล้วจุดประทัดเป็นอันเสร็จพิธี

การบูชาเทวดาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ การบูชาเทวดาชนิดที่ไม่มีของควา เช่น ในพิธีกินผัก กับพิธีวันเกิดเทพเจ้าที่ได้ถือศีลบวช เช่น เจ้าแม่กวนอิม หรือเทพเจ้าต่างๆ ที่ถือศีลบวช จะไม่มีอาหารที่เป็นเนื้อสัตว์ หรือ ปู ปลา ปลาหมึก จะมีแต่ขนมหวาน ขนมแห้ง ผลไม้ และน้ำชา เป็นต้น

การบูชาเทวดาในวันตรุษจีน มักใช้สิ่งของบูชาเทวดาด้วยของควา เช่น มีเนื้อสัตว์ต่างๆ และ ขนมหวาน ขนมแห้ง ผลไม้ และน้ำชา การจัดสิ่งของบูชาเทวดาในเทศกาลตรุษจีน มี 2 ลักษณะ ดังนี้แบบประหยัด ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะของแต่ละบุคคล ที่จะมีความสามารถจัดหาซื้อสิ่งของมาบูชาเทวดานั้นได้และแบบที่ครบบริบูรณ์ สำหรับผู้ที่มีฐานะดีสามารถจัดหาสิ่งของมาบูชาได้เต็มที่ ไม่มีข้อบเขต การเตรียมบูชาเทวดาแบบประหยัดที่ไม่มีอาหารความีดังนี้ แก้ว 4 ตัว สำหรับรองโต๊ะให้สูง โต๊ะพร้อมกระดาษทองรองขาโต๊ะ 4 แผ่น 1 ตัว ผ่ากั้นหน้าโต๊ะ ต้นอ้อยพร้อมมะข่า 1 คู่ ฟักปูดึงสีแดง 1 ผืน กระจ่างรูป 1 กระจ่าง เขิงเทียน 1 คู่ น้ำชา 1 กา ถ้วยน้ำชา 3 ลูก ขนมรวม 3 จาน แต่กล้วย คือ ขนมที่ทำมาจากพืชพันธุ์อาหารครบทุกอย่างจะต้องมีและขาดไม่ได้ในประเพณีของจีน ขนมแข่งเป็นขนมของเทวดาโดยเฉพาะ ซึ่งจะมีไหว้และทำกันในวันตรุษจีนและสำหรับไหว้เทวดาท่านนั้นและยังมีความเชื่อมาแต่โบราณอีกว่า การทำขนมแข่งนั้นถ้าบ้านไหนที่ทำขนมแข่งอยู่ ห้ามผู้หญิงที่มีประจำเดือนหรือไว้ทุกข์อยู่เข้าไปดูหรือเดินผ่าน เพราะจะทำให้ขนมแข่งดิบหรือไม่สุก และบางคนถ้ารู้ว่าบ้านไหนทำขนมแข่งอยู่จะไม่เข้าไปเลยจะยืนอยู่หน้าบ้าน

ขนมเต่า 3 ลูก 1 จาน ทำให้อายุยืน ขนมกล้วย 3 ลูก 1 จาน สับปะรด 2 ลูก เพราะเชื่อว่าทำให้มีตาเหมือนสับปะรด มีช่องทางทำมาหากินหลายทางและมีโชคลาภ กล้วย เป็นการให้พรมีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง ส้ม 3 ลูก 1 จาน เทียนสีแดงเล็กหรือใหญ่ 2 เล่ม รูปเล็กหรือใหญ่ 3 ดอก กระดาษทองเล็กหรือใหญ่ 3 จี ประทัด 1 กล่อง หม้อไม้หอม 1 ลูก

การจัดสิ่งของบูชาเทวดาแบบนั้นเป็นแบบประหยัดและในพิธีแบบกินผัก หรือเป็นวันเกิดของพระ หรือ แส่หยัดที่ถือศีลอยู่ที่ศาลเจ้า แต่ถ้าหากเป็นพิธีใหญ่ต้องเพิ่มสิ่งของดังต่อไปนี้เสริมเข้าไป เช่น หมึกเขียน 1 ที่ ผักแห้งหกอย่าง 6 จาน เป็นของที่บำรุงร่างกายเมื่อไหว้เสร็จแล้วก็

นำไปทำอาหารได้ ได้แก่ เห็ดหอม 1 งาน เห็ดหูหนู 1 งาน ฟองเต้าหู้ 1 งาน วุ้นเส้น 1 งาน หมี่ซั่ว 1 งาน ดอกไม้จีน 1 งาน ผลไม้เสริม อีก 2 อย่าง ได้แก่ ฝรั่ง 1 งาน ละมุดสีดา 3 ลูก 1 งาน

การบูชาเทวดาในวันตรุษจีน หรือ ที่ศาลเจ้าเทพเจ้ามิได้ถือศีลบวช จะต้องมียาอาหารคาวเสริม เข้าไปดังนี้ ของคาว ได้แก่ หมูต้ม 1 ชิ้น ไช้ไก่ต้ม 3 ลูก หรือ ไก่ต้ม 1 ตัว ปลาหมึกต้มหรือแห้ง 3 ตัว หมี่เหลือง 1 กิโลกรัม เหล้าแดง หรือน้อยกว่านั้น 1 ขวด

ถึงแม้ว่าเหล่าถือเป็นที่พึงละเว้นสำหรับชาวพุทธโดยอยู่ในบทบัญญัติพื้นฐานของ ศาสนาพุทธคือ ศีล 5 แต่สำหรับชาวพุทธในจีนแล้วนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ควรละเว้นหากแต่ไม่ได้ เป็นข้อห้ามสำหรับชาวพุทธ เพียงแต่เป็นข้อห้ามสำหรับพระภิกษุสงฆ์แต่ถึงกระนั้นในอดีตมี พระอรหันต์รูปหนึ่งในนิคมหายานที่ดื่มเหล้าเป็นประจำแต่กลับได้รับการยอมรับอย่าง กว้างขวางในหลักคำสอนของท่านนั้นคือ พระอรหันต์จี้กง ท่านมีวิธีการเผยแพร่คำสอนที่ผิดแผก แตกต่างจากพระทั่วไปจนผู้คนให้ฉายานามว่า พระบ้า หรือ พระเพี้ยน สาเหตุก็คือ ท่านเป็นพระ ที่รับประทานเนื้อสัตว์และดื่มสุราเป็นประจำ นอกจากนี้การแสดงออกของท่านมักไร้ซึ่งความ สำรวมผิดแผกกับพระสงฆ์ทั่วไปโดยสิ้นเชิงอย่างไรก็ตามนั้นเป็นเพียงภาพที่ผู้คนพบเห็น ภายนอก แต่ลึกกลงไปภายในท่านกลับเป็นบุคคลที่ตื่นแล้วกล่าวคือด้วยการกระทำหลายๆประการ ของพระอรหันต์จี้กงแม้จะเป็นการกระทำที่ดูเหมือนจะผิดศีลธรรม ผิดประเพณีดั้งเดิมแต่เมื่อ พิจารณาจากเนื้อแท้ จุดมุ่งหมายและผลลัพธ์แล้วการกระทำเหล่านั้นของท่านกลับเป็นสิ่งที่ ถูกต้องและก่อคุณประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก

2.1.2 ทำที่ขอมรับในทิเบต

พุทธศาสนาในทิเบตเป็นรูปแบบเฉพาะตัวจากการหลอมรวมกับลัทธิบอนที่ชาวทิเบต นับถือมาก่อนที่ศาสนาพุทธจะเข้ามายังทิเบตและเดิมนั้นชาวทิเบตก็มีวัฒนธรรมในการเฉลิมฉลองด้วยการดื่มเหล้ามาเป็นเวลานานแล้ว ทั้งประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การตาย การแต่งงาน หรือการเฉลิมฉลองในเทศกาลขึ้นปีใหม่

งานขึ้นปีใหม่ หรือ พิธีโลซาร์ในทิเบตจะถือวันแรกของเดือนแรกตามปฏิทินทิเบต และกลายเป็นวันที่รัฐบาลทิเบตประกาศให้เป็นวันหยุด สองสัปดาห์ก่อนถึงปีใหม่จะมีการทำความสะอาดบ้านเรือนขับไล่สิ่งอัปมงคล วิญญาณร้าย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะให้สิ่งที่ดีงามที่กำลังจะเข้ามาในช่วงเทศกาลปีใหม่ วันก่อนถึงพิธีโลซาร์ จัดหิ้งพระใหม่ และจัดเตรียมเครื่องบูชาที่จะถวายในวันปีใหม่ ได้แก่ ขนมบั้ง ขนมทอดน้ำมัน และเหล้าพื้นเมือง (เหล้าชาวมีรสชาดคล้ายเบียร์)

ตอนเช้าตรู่ของวันขึ้นปีใหม่ แม่บ้านชาวทิเบตต้องไปรองน้ำถังแรก จุดบูชาเหล้า น้ำ ผูกผ้าขาวกับก๊อกน้ำ และถวายอาหารมื้อแรกแก่ตน ซึ่งเชื่อว่าเป็นผู้ดูแลน้ำ เมื่อกลับมาบ้านก็จะต้มข้าวผสมเหล้าชาวก ปลูกให้สมาชิกในบ้านทุกคนลุกขึ้นมารับประทานอาหารมื้อแรกพร้อมคำอวยพร จากนั้น จะสวดมนต์และจุดธูปเทียนที่บูชาพร้อมถวายอาหาร ผู้ใหญ่ในบ้านจะนั่งเรียงกันตามลำดับอาวุโส แม่บ้านจะเสิร์ฟอาหารที่เตรียมเป็นพิเศษเฉพาะงานนี้ จากนั้น จึงจะออกไปสังสรรค์แลกเปลี่ยนคำอวยพรกับเพื่อนบ้าน

ในวันปีใหม่นี้ ชาวทิเบตนิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดที่ดีที่สุด ข้าวของเครื่องใช้จะผูกด้วยผ้าขาว มีการตกแต่งลวดลายที่พื้นด้วยรูปสวัสดิกะ (รูปสวัสดิกะ เป็นเครื่องหมายของความมีโชค) หรือรูปหอยสังข์ (รูปหอยสังข์ เป็นสัญลักษณ์การเผยแพร่พระธรรม)

ในวันที่ 2 ของพิธีโลซาร์ ฝ่ายรัฐบาลจะเป็นผู้จัดพิธี โดยจะมีพิธีการกราบและรับพรจากองค์ทะไลลามะ (เป็นระเบียบพิธีปฏิบัติในทุกงานที่เป็นทางการ) และในวันเดียวกันนี้ ก็มีการจัดงานรื่นเริงกันด้วย มีทั้งการเล่นไฟ ร้องเพลง เต้นรำ และในแต่ละบ้านจะมีการชักธงทั้งแนวตั้งและแนวนอนบนหลังคา นอกจากงานรื่นเริงแล้ว ยังมีการบูชาผีบ้านและเทพเจ้าต่างๆ (การบูชาจะเป็นการจุดธูปบูชา พร้อมเครื่องเซ่น ซึ่งก็คือ ชาดำ โดยก่อนอื่นจะบูชาผีบ้าน และขอพรให้มีความเจริญรุ่งเรือง จากนั้นจึงบูชาเทพเจ้าต่างๆ ในขณะที่ทำพิธีจะหิบบ้างชิมป่า อยู่ที่ปลายนิ้ว เมื่อสวดสรรเสริญเทพเจ้าแล้วจะดีดแป้งไปในอากาศ)

ในวันที่ 3 ของพิธีโลซาร์ จะเป็นพิธีทางพุทธศาสนา ซึ่งพระสงฆ์จะเป็นผู้จัด มีการถวายเครื่องบูชาต่อเทพีปาดเด็นลาโม (เทพีที่ดูแลบ้านเมือง) ในตอนบ่ายจะเป็นการเสี่ยงทาย (เป็นการยิงธนูโดยพระผู้ทรงศีล (เกเช) เพื่อเป็นการทำนายถึงความสงบสุขและภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคต) ซึ่งเป็นงานภายในพระราชวังเท่านั้น ตอนเย็นจะเป็นงานฉลองใหญ่ที่รัฐบาลเป็นเจ้าภาพ โดยทั่วไปแล้ว เมื่อครบ 3 วันถือว่างานฉลองปีใหม่สิ้นสุดลงอย่างเป็นทางการ

สิ่งที่ถูกบูชาในเทศกาลปีใหม่นี้มี 3 ชั้น ได้แก่ 1.) การอธิษฐาน ทำบุญ โดยการให้จิตมุ่งมั่น ต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อให้ได้ความสุขทางจิต 2.) การทำบุญถวายให้แก่เทพเทวดา เพื่อให้เกิดความมั่งคั่ง ความ โชคดี 3.) การทำบุญถวายเทพผู้คุ้มครอง เพื่อความปลอดภัย หรือ เพื่อปกป้องภัยอันตรายต่างๆ

การเกิด ในทิเบตเด็กที่เกิดใหม่มักจะได้รับการยกย่องสรรเสริญ บรรดาญาติมิตรจะพากันหลัง ไหล่ไปอวยพรและแสดงความยินดีกับเด็กตลอดเวลา พิธีดังกล่าวนี้เรียกว่า บังเซ หรือว่าการกำจัด โชคร้าย โดยจะนำจาง(เบียร์ที่ทำจากข้าวบาร์เลย์) น้ำชาผสมเนย เนื้อที่มีสีสันแปลกคาละตะ(ผ้าพันคอสีขาว) ชัมปะ(ขนมที่ทำจากแป้งสาลี) ไปมอบเป็นของขวัญแก่เด็ก

การตาย พิธีศพบนที่สูง โดยก่อนนำศพออกจากบ้าน ศพของคนตายจะห่อหุ้มด้วยผ้าขาว และเก็บไว้มุมห้องภายในบ้านเป็นเวลา 3-5 วัน และจะมีพระมาสวดมนต์เพื่อปล่อยวิญญาณออก ร่างกาย บรรดาญาติมิตรและแขกที่ไปร่วมงานก็จะนำขวกเบียร์ คะตะ เนยแผ่น รูปหอม และในบางครั้งก็จะมีห่อเงินที่เขียนคำอาลัยไปมอบให้ จากนั้นของในบ้านต้องวางไว้ในลักษณะเดิมห้ามเคลื่อนย้ายและห้ามส่งเสียงอีกทีกกริก โรม พอถึงวันนำศพออกจากบ้านจะต้องเปลื้องผ้าห่อศพออก จากนั้นสัปเหร่อก็จะแบกศพไปยังสถานที่ทำพิธี และมีเพียงคนใดคนหนึ่งในครอบครัวเท่านั้น ที่จะอยู่ร่วมจนพิธีชำระศพเสร็จสิ้น เมื่อพิธีเสร็จก็จะนำอาหาร เบียร์ ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งค่าจ้างจ่ายให้กับสัปเหร่อ

การแต่งงาน ในวันพิธีแต่งงาน เจ้าบ่าวและบริวารจะขี่ม้าไปรับเจ้าสาวสิ่งของที่เจ้าบ่าวนำไปด้วยคือธนูที่มีสีสันต่างๆหลายดอก ประดับด้วยหยก หอยมุกและเครื่องประดับอื่นๆ ส่วนเจ้าสาวจะนั่งบนหลังม้าที่ตกแต่งให้สัมพันธ์กับชะตาราศีของตนเองพร้อมทั้งบริวารคอยอยู่ที่บ้านก่อนที่ฝ่ายเจ้าบ่าวจะเดินทางมาถึงบ้านเจ้าสาว เจ้าสาวก็จะให้สัญญาณแก่บริวาร ได้ดื่มเบียร์ และชา เพื่อเป็นการอวยพรให้พิธีผ่านไปได้ด้วยดี

ก่อนจะเข้าไปในบ้านเจ้าสาว ตัวแทนเจ้าบ่าวก็นั่งจากหลังม้าและมอบธนูของเจ้าบ่าวให้เจ้าสาวสะพายหลัง เพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงว่าบัดนี้เจ้าสาวได้เป็นสมาชิกฝ่ายเจ้าบ่าวแล้ว ต่อมาก็นำเครื่องหยกสวมใส่บนศีรษะเจ้าสาว จากนั้นเจ้าสาวก็จะอำลาจากบ้านเพื่อติดตามเจ้าบ่าวไป ขณะเดียวกัน ตัวแทนญาติเจ้าสาวก็จะหยิบเอาธนูจากหลังเจ้าสาว ไปถือไว้ในมือข้างหนึ่ง ส่วนอีกมือหนึ่งถือขานเนื้อแกะเดินขึ้นไปยืนบนบ้านแล้วตะ โทนาว่า “อย่านำเอาความ โชคดีจากตระกูลของ

เราไปเลย” ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกระทั่งเจ้าสาวหายลับไปจากสายตา ตามเส้นทางที่เดินผ่านก็จะมี สมาชิกญาติฝ่ายเจ้าบ่าวยืนคอยบริการขนมและน้ำชาแก่ขบวนที่ติดตามเป็นระยะ 3 จุด ระหว่างการเดินทางไปบ้านเจ้าบ่าว ผู้ร่วมขบวนติดตามไปด้วยจะพากันร้องเพลงซาเซน ซึ่งเป็นเพลงที่มีความหมายและมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อพิธีแต่งงาน ส่วนเจ้าสาวเมื่อได้ยินเพลงนี้โดยทั่วไปแล้วจะร้องไห้ สะอึกสะอื้น เนื่องจากอาลัยที่ต้องจากบ้านที่เคยอยู่และจิตใจที่จะได้ร่วมชีวิตใหม่กับชายที่ตนรัก

ก่อนจะถึงบ้าน ญาติมิตรฝ่ายเจ้าบ่าวก็จะพากันยืนคอยอยู่หน้าประตูทางเข้าบ้าน และเตรียมเสื่อปูรับขณะที่เจ้าสาวลงจากหลังม้า โดยเสื่อนี้ทำจากต้นข้าวบาร์เลย์ และข้าวสาลีแห้งบดด้วยฝ่าบางๆ อีกกลุ่มหนึ่งก็จะถือถาดขนมหวาน เบียร์ และชาไว้บริการแก่เจ้าสาวและผู้ติดตาม

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเบียร์เป็นส่วนหนึ่งของทุกๆ พิธีกรรมและงานเฉลิมฉลองอย่างขาดไม่ได้ทั้งนี้เนื่องจากพวกเขาถือว่าเบียร์หรือเหล้านั้น เป็นน้ำที่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นน้ำวิเศษได้ แต่เมื่อพุทธศาสนาได้เข้ามาชาวทิเบตซึ่งมีความศรัทธาต่อศาสนาอย่างเต็มเปี่ยมจึงได้หลอมรวมทุกอย่างเข้าด้วยกันจะเห็นได้จากการคงไว้ซึ่งเหล้าในพิธีมงคลต่างๆ และยังมีกรนำมาเป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาตราบจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการนำเหล้าเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตและพิธีกรรมทางพุทธศาสนาของชาวทิเบตแล้วนั้นยังมีอดีตพระชาวทิเบตท่านหนึ่งเป็นที่ยอมรับในเรื่องการสอนผู้คนให้เข้าถึงหลักธรรมของพุทธศาสนาแบบทิเบตแต่ถึงอย่างนั้นท่านก็นิยมชมชอบในสุรา โดยทุกครั้งก่อนที่ท่านจะเทศนาท่านมักจะดื่มไวน์เป็นประจำ นั่นคือ เชอเกียม ดรุงปะ รินโปเช ครูหรือมหาสัทธาชาวทิเบต ท่านได้ออกเดินทางเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาแบบทิเบตแก่ชาวตะวันตกจนมีผู้เลื่อมใส ศรัทธาเป็นจำนวนมาก โดยคำสอนของท่านนั้นเน้นให้คนธรรมดาทั่วไปสามารถเข้าถึงและรับรู้ได้โดยง่าย โดยอาศัยเรื่องเล่าและภาษาที่น่าตื่นตาตื่นใจด้วยมุมมองแห่งการฝึกฝนพุทธธรรมในฐานะส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างตื่นรู้ในทุกขณะ ทุกความรู้สึก ทุกอารมณ์ ทุกผู้คนและทุกสถานการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตไม่ว่ามันจะก่อให้เกิดความดีใจ เสียใจ สุข ทุกข์ โศกเศร้า เหงา หรือสิ้นหวัง หากเราพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับมันอย่างตรงไปตรงมาด้วยพื้นฐานของการภาวนาบ่มเพาะพลังตื่นรู้ภายในทุกประสบการณ์ชีวิตก็จะทำหน้าที่เป็นประตูสู่การรู้แจ้งให้แก่เราทุกครั้งที่เราสัมผัสกับความทุกข์ไม่ว่าจะเป็นในตนเอง

ในผู้อื่นหรือในสังคมเราก็จะใช้โอกาสนั้นสัมผัสรับด้วยหัวใจที่เปิดกว้างพร้อมที่จะหัวเราะ ร้องไห้อย่างไม่เจินอาย ว่าชีวิตได้กลายเป็นโอกาสแห่งการเรียนรู้อันกว้างใหญ่ทุกวินาทีที่ผ่านไป ด้วยคุณค่าและความหมายอันยิ่งใหญ่

2.2 ทำที่ไม่ยอมรับ

1.2.1 ทำที่ไม่ยอมรับในจีน

ในประเทศจีนถึงแม้ว่าพระอรหันต์จีงจะได้รับ การยอมรับในหลักธรรมคำสอนของท่านอย่างกว้างขวางแต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าในการประพาศิตนของท่านนั้นยังเป็นที่กังขาและไม่เป็นที่ยอมรับ เนื่องจากหลายคนยังยึดติดในหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่ว่าด้วยการที่พระนั้นห้ามดื่มเหล้าและควรประพาศิตนอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้จากในสมัยนั้นท่านไม่ได้รับการยอมรับจากพระด้วยกันเลยแม้แต่น้อย และหากเป็นนิกายเถรวาทนั้นซึ่งเคร่งครัดในหลักคำสอนอย่างมาก การที่ประสงฆ์ประพาศิตนเช่น จีง ก็จะถือว่าปาราชิกทันที

2.2.2 ทำที่ไม่ยอมรับในทิเบต

ในทิเบตแต่เดิมนั้นการดื่มเหล้าถือเป็นประเพณีปฏิบัติที่มีอยู่ทั่วไป แต่เมื่อพุทธศาสนาเข้ามายังทิเบตและได้หลอมรวมเข้ากับวัฒนธรรม จนนำไปสู่การนำเหล้าเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมทางศาสนาแต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า เหล้ายังถือเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับพระในพุทธศาสนา หากดื่มก็ดื่มได้เพียงปริมาณหนึ่งเมล็ดแดงโม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นกระสายยา โดยหลักปฏิบัตินี้เป็นหลักพื้นฐานของพุทธศาสนาในทุกนิกาย

3. ความคิดความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังท่าทีเหล่านั้น

จากท่าทีของพุทธศาสนาทั้งจีนและทิเบตที่มีต่อสิ่งมีนมนานี้สามารถแบ่งออกชัดเจนว่ายอมรับและไม่ยอมรับการที่ชาวพุทธมีมุมมองต่างกันอาจเป็นเพราะเขาเหล่านั้นมีมุมมอง ความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันออกไปมาสนับสนุนท่าทีเหล่านั้น โดยความคิดความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเหล่านั้น ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อเรื่องประเพณีและวัฒนธรรม แบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ ขึ้นอยู่กับว่าเขาเหล่านั้นใช้ความคิดความเชื่อแบบใดและแนวทางไหน มาเป็นสิ่งที่ตัดสินใจว่าเหล่าควรอยู่ในสถานะใดในพุทธศาสนา

3.1 ความคิดความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังท่าทียอมรับ

3.1.1 ความเชื่อทางศาสนา

จิตและสมาธิ ในพระพุทธานิกายมหายานนั้นให้ความสำคัญกับการกำหนดจิตของตนเอง การที่เราสามารถกำหนดจิตทำสมาธิและตระหนักถึงจิตภายในตลอดเวลาไม่ว่าจะกระทำการใดๆนั้นหากจิตใจของเราตื่นแล้วย่อมรู้ตัวในทุกการกระทำ ไม่ว่าจะกระทำการใดๆ แม้แต่การดื่มเหล้า เห็นได้จากกรณีของพระอรหันต์จี้กง ถึงแม้ท่านจะดื่มเหล้าอยู่เป็นประจำ แต่งกายสกปรกขมก กริยาไม่สำรวม แต่ภายในของท่านเป็นผู้ที่ตื่นแล้วรู้ตัวทุกขณะว่าตนนั้นกำลังประพฤติปฏิบัติสิ่งใดโดยคำสอนต่างๆของท่านนั้นล้วนเป็นเรื่องที่ควรเชื่อฟังและปฏิบัติตาม

หลักคำสอน ในทิเบตนั้นพุทธศาสนาที่แพร่หลายคือนิกายตันตระ โดยในหลักการของตันตระนั้นการเกี่ยวข้องกับเหล่าของนักตันตระชาวพุทธยังคงปฏิบัติตามศีลข้อห้า คือให้ใช้เป็นกระสายยาได้ไม่เกินขนาดหนึ่งเมล็ดแดง โม

3.1.2 ความเชื่อเรื่องประเพณีและวัฒนธรรม

มีวัฒนธรรมเดิมเหล้ามาก่อน ในอดีตนั้นมนุษย์รู้จักเหล้ามาเป็นเวลานานมีการนำมาใช้เพื่อดื่มและเช่นไหว้ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพบูชาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมและประเพณีการดื่มเหล้าขึ้น การที่เหล้ามีมาก่อนที่พุทธศาสนาจะเข้ามายังจีนและทิเบตนั้นจึงทำให้เหล้ายังคงมีความชอบธรรมพอที่จะอยู่ในวิถีชีวิตและวิถีปฏิบัติของชาวจีนและชาวทิเบต เมื่อพุทธศาสนาเข้ามาจึงไม่ได้เข้มงวดในข้อนี้นักต่อผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ เพียงแต่ให้พึงละเว้นเท่านั้น โดยเห็นได้จากประชาชนที่นับถือพุทธศาสนาส่วนใหญ่ในจีนและทิเบตก็ยังคงนิยมดื่มเหล้า และมองว่าไม่ใช่สิ่งที่ไม่ดีแต่อย่างใด

เหล้าเป็นสิ่งมงคล ในความเชื่อและประเพณีแต่เดิมของชาวจีนนั้นเชื่อว่าเหล้าเป็นสิ่งมงคล เห็นได้จากการตั้งชื่อเหล้าในพิธีต่างๆ เช่นพิธีมงคลต่างๆ จะเรียกว่า ลีจิว “ในที่นี้หมายถึงเหล้าที่ใช้ในการแสดงความยินดีไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานเฉลิมฉลองต่างๆ” และเหล้าก็ยังเป็นของสำหรับเช่นไหว้ต่อเทพเจ้าและบรรพบุรุษ โดยเป็นความเชื่อที่มีมาแต่โบราณแต่ยังคงมีผลต่อวิถีปฏิบัติต่อประชาชนรุ่นหลังในปัจจุบันก็ยังคงใช้เหล้าเป็นส่วนหนึ่งในการไหว้เทพเจ้า ไหว้บรรพบุรุษเป็นต้น และในทิเบตก็ยังมองว่าเหล้าสามารถแปรเปลี่ยนสถานะเป็นน้ำอมฤตได้ จนนำไปสู่การนำเหล้ามาเป็นเครื่องประกอบในพิธีกรรมทางศาสนาในปัจจุบัน

เหล้าใช้ในการเฉลิมฉลองและสร้างความบันเทิง เหล้า ถูกหล่อหลอมเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ ตามประเพณีโบราณของจีน เหล้าเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในงานเลี้ยง เนื่องจากชาวจีนถือว่าการดื่มเหล้าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจระหว่างกันดังนั้นหากมีการเลี้ยงแขกก็มักจะมีการดื่มเหล้าเป็นสิ่งคู่กันเสมอ ในโอกาสเทศกาลและวันสำคัญต่างๆ

3.1.3 ความคิดเกี่ยวกับสุขภาพ

สรรพคุณที่ดีต่อร่างกาย หากเราไม่ได้มองเหล้าเป็นเพียงสิ่งมีนเมา เหล้านั้นมีประโยชน์มากมายที่ดีต่อร่างกายเพราะเมื่อดื่มไปแล้วจะช่วยเพิ่มอัตราการดูดซึมของเลือดให้สูงขึ้น ส่งผลดีต่อร่างกายคือ ช่วยให้หัวใจแข็งแรงขึ้นและลดความเสี่ยงในการเกิดโรคเส้นเลือดในสมองแตกได้

และเมื่อเลือดไหลเวียนดีขึ้นแล้วก็ส่งผลถึงกระบวนการทำงานของสมองที่ดีขึ้นและว่องไวขึ้น และยังส่งผลถึงสภาวะจิตใจให้เกิดการผ่อนคลายลดความตึงเครียดลง แต่ทั้งนี้ก็ควรดื่มใน ปริมาณที่เหมาะสม ไม่มากเกินไป

บำรุงสุขภาพ นอกจากเหล้าจะช่วยกระตุ้นการทำงานในหลายๆส่วนของร่างกายแล้ว เหล้ายังถูกนำมาใช้เพื่อบำรุงรักษาสุขภาพโดยใช้ดองกับสมุนไพรและชิ้นส่วนต่างๆของสัตว์ ตามแต่ความเชื่อ และดื่มในปริมาณพอเหมาะในทุกๆวันจะช่วยยืดอายุและสมรรถภาพทาง ร่างกายของผู้ดื่ม

เพิ่มความอบอุ่นในร่างกาย เนื่องจากทั้งจีนและทิเบต มีภูมิอากาศที่ค่อนข้างหนาวเย็น การทำให้ร่างกายอบอุ่นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก และเพื่อรักษาความอบอุ่นของร่างกาย ชาวจีนและชาวทิเบตจึงนิยมดื่มเหล้าเพื่อคลายหนาวให้แก่ร่างกาย

3.2 ความคิดความเชื่อที่อยู่เบื้องหลังท่าที่ไม่ยอมรับ

3.2.1 ความเชื่อทางศาสนา

ศีล 5 ข้อปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนาเพื่อควบคุมความประพฤติทาง ภายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามมีความปกติสุข ศีลมีหลายชั้นหลายระดับ โดยศีล 5 หรือ เบญจศีลเป็นศีลขั้นพื้นฐานของศีลทั้งปวง คือ ศีลทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นศีลของอุบาสก อุบาสิกา สามเณร หรือพระภิกษุ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งศีล 5 ข้อนี้ กำหนดเป็นศีลสำหรับ พุทธศาสนิกชนทั่วไปควรรักษาในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ต้องประกอบด้วยเบญจศีลเบญจ ธรรมทั้ง 5 นับว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนมุ่งเน้นให้พุทธศาสนิกชน ได้ประพฤติปฏิบัติตามโดยศีล 5 ประกอบด้วย

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องจเว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน การทำร้ายร่างกายคน และสัตว์ แล้วมีจิตใจประกอบด้วยเมตตากรุณา มีความปรารถนาดี และสงสารเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สัตว์อื่น

2. อทินนาทานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมยหรือโจร อันได้แก่ ลัก ฉก ชิง วังราว ชูกรรโชก ชูเชิญ ปล้น จี้ ตู้อ โกง หลอก ลวง ปลอม ตระบัด เบียดบัง สับเปลี่ยน ลักลอบ ยักยอก และรับสินบน แล้วเป็นผู้มีความขยัน ประกอบสัมมาชีพ บริจาคทาน และเคารพในกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น

3. กามสุ มิจจาจารา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการประพฤติดิถีในกาม บุคคลต้องห้ามสำหรับฝ่ายชาย คือ

-1 ภรรยาคนอื่น

-2 ผู้หญิงที่ยังอยู่ในความอุปการะของผู้อื่น (ต้องพึงพาอาศัยผู้อื่นอยู่)

-3 ผู้หญิงที่จารีตต้องห้าม (แม่ ย่า ยาย พี่สาว น้องสาว ลูกสาว ชี หญิงผู้เยาว์)

บุคคลที่ต้องห้ามสำหรับฝ่ายหญิง คือ

-1 สามีคนอื่น

-2 ชายจารีตต้องห้าม (พ่อ ปู่ ตา พี่ชาย น้องชาย ลูกชาย พระภิกษุ สามเณร ชายผู้เยาว์)

4. มุสาวาทา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการพูดเท็จ อันได้แก่คำปด ทวนสาบาน มารยา ทำกิลเลส เสริมความสามัคคีคำพูดเสียคนแทง สับปลับ ผิดสัญญา เสียสัตย์ และคืนคำแล้วเป็นผู้รักสัจจะ จะพูดแต่คำสัตย์จริงด้วยความจริงใจและปรารถนาดีมุ่งหวังดีต่อผู้ฟัง

5. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวรมณี เจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการดื่มน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท อันได้แก่ น้ำสุราเมรัย เครื่องดื่มมึนเมาอื่น ๆ

นิกายวินัย โดยนิกายนี้ถือพระธรรมวินัยเป็นหลักสูงสุด เกรงครัดต่อการปฏิบัติตามพระวินัย และถือคำสอนที่ว่า “ถ้าศีลไม่บริสุทธิ์แล้วสมาธิ ปัญญาก็ยากจะเกิดขึ้นได้” จึงเคร่งครัดต่อทุกๆ การปฏิบัติ โดยเฉพาะเรื่องเหล่าหากพระเจ้าไปเกี่ยวข้องจะถือว่าเป็นผู้ไม่บริสุทธิ์ต้องขาดจากการเป็นพระทันที

3.2.2 ความคิดเกี่ยวกับสุขภาพ

เป็นสิ่งทำลายสุขภาพ ถึงแม้ว่าเหล้าจะเป็นสิ่งที่ใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพ แต่เมื่อมีผลดีก็ย่อมเกิดผลเสีย หากเราดื่มเหล้าในปริมาณที่เกินไป เหล้านั้นก็จะเป็นสิ่งที่ทำลายทั้งร่างกายเรานั้นที่ คือทำให้สามารถรับรู้ได้ช้าลง สูญเสียความสามารถในการจดจำและกระทำการต่างๆ และหากดื่มมากๆติดต่อกันเป็นประจำจะนำมาซึ่งโรคตับแข็ง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดในสมอง เป็นต้น และอาจเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตในท้ายที่สุด

4. สรุป

เหล่าฝูงรากลึกลงในความคิดและความเชื่อ ของมนุษย์มาเป็นเวลานานจนกลายเป็น ประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานตราบจนถึงปัจจุบันซึ่งมีทั้งผู้ที่ยอมรับ ในคุณประโยชน์ที่มากมายของเหล่า แต่เมื่อมีประโยชน์ก็ย่อมต้องมีโทษเช่นกันและด้วยโทษของ เหล่าที่มีมากมายทั้งต่อตัวผู้ดื่มและต่อคนรอบข้าง หลายคนจึงไม่ยอมรับเหล่าว่าเป็นสิ่งที่ถูกที่ ควรโดยนำเอาหลักคำสอนในพุทธศาสนา มาสนับสนุนแนวคิดนี้ให้หนักแน่นมากยิ่งขึ้น สุดท้ายแล้วไม่ว่าท่าทีของชาวพุทธที่มีต่อสิ่งมีนเมาจะเป็นเช่นไรเราก็ไม่อาจปฏิเสธเหล่าออกจากสังคม และวัฒนธรรมได้ จึงขึ้นกับการปฏิบัติต่อเหล่าของแต่ละคนว่าเขาเหล่านั้นมองเหล่าเป็น เครื่องมือชนิดใด ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์หรือใช้เพื่อให้เกิดโทษ

ฝ่ายที่ยอมรับนั้นมองว่าเหล่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและธรรมเนียมปฏิบัติ โดยไม่ได้ มองเหล่าเป็นเพียงน้ำเมา แต่มองเป็นน้ำอมฤตที่ใช้เพื่อประกอบพิธี ทางศาสนาและยังมองเป็นสิ่ง มงคลที่ใช้ในประเพณีทั้งการเกิด การตาย การแต่งงานเป็นต้น และใช้เป็นเครื่องมือเข้าสังคมเพื่อ เพิ่มความสนุกสนานและอรรถรสในการพูดคุยให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็ถือการดื่มในปริมาณที่ พอเหมาะพอดีไม่มากเกินไป

ฝ่ายที่ไม่ยอมรับนั้นมองเหล่าเป็นน้ำแห่งความชิบหาย เนื่องด้วยเป็นสิ่งทีคำสอนใน ศาสนาพุทธในละแวกเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ทั้งยังเป็นสิ่งที่ทำลายสุขภาพร่างกายของ ผู้ดื่มหากเขาเหล่านั้นไม่รู้จักควบคุมตนเองให้ดื่มเพียงพอประมาณ

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ภาษาไทย

จิ่งเจียนลี่. (2552). **ต้นกำเนิดชาและเหล้าจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ ภัฏเสนา. (2554). **พระพุทธศาสนาแบบธิเบต**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ส่องสยาม

พระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา (2552). **พระพุทธศาสนาในจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เมื่อดทรายพริ่นตึ้ง

ตรุงปะ, เซอเกียม. (2553). **ปรัชญาถ้ำ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง

_____. (2557). **คัมภีร์มรณะศาสตร์แห่งธิเบต**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง

บรรยง บุญฤทธิ์. (2545). **โลกอีกด้านของธิเบต**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ

บัญชา สิริไกร. (2534). **ประวัติพระอรหันต์จ๊กก**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์บุ๊คส์

ประยงค์ แสนบุราณ. (2548). **พระพุทธศาสนาหายาน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

พระมหารุ่งเพชร ดิถุขวิโร. (2553). **ธิเบตที่อินเดีย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ส่องสยาม

พระมหาสมจินต์ สุมมาปัญญา. (2547). **อารยธรรมพุทธศาสนาในธิเบต**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ

มอลเทจ, คัลเซอร์. (2551). **ประตู่วัฒนธรรมจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ

Goh Pei Ki. (2551). **ต้นกำเนิดเทศกาลจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ

Wang Ling. (2546). **ตำนานชาในตำราจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มติชน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล นาย ชีรภัทร กระจำงวุฒิชัย
วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535
ที่อยู่ 113 ซอยบางแวก1 แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จากโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

ปี พ.ศ. 2555 ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาเอเชียศึกษา วิชาโทภาษาจีน
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบโอนลิขสิทธิ์สารนิพนธ์
เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า นาย ธีรภัทร กระจ่างวุฒิชัย
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
ชื่อสารนิพนธ์ ท่าทีที่มีต่อส่งมินเมาของชาวพุทธในจีนและทิเบต
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นาย คมกฤช อุ่ยเต็กเค่ง

ที่อยู่ติดต่อได้ ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา 113 ซอยบางแวก1 แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ
 กรุงเทพฯ 10160

หมายเลขโทรศัพท์ 094-545-8010

ลิขสิทธิ์ของสารนิพนธ์อันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
 หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๗ วรรค ๒ แห่ง
 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมี
 กำหนดตลอดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ลงนามผู้โอน

.....
 (.....)

ลงนามผู้รับโอน

.....
 (.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.